17 സപ്തദശഃ സർഗഃ

ശ്രീരാമ ഉവാച .

ഹാർ-ദാ+ന്ധകാര-ശർവ+ര്യാ തൃഷ്ണ-യേഹ ദുര+ന്ത്യയാ .
സ്ഫുര+ന്തി ചേതനാ-കാശേ ദോഷ-കൗശിക-പങ്ക്തയഃ .. 17.1..

അ+ന്തർ-ദാഹ+പ്രദാ-യി+ന്യാ സമൂഢ-രസ-മാർദവഃ .
പ+ങ്ക ആദിത്യ-ദീപ്ത്യേവ ശോഷം(ൻ)നീതോ∫+സ്മി ചിന്തയാ .. 17.2..

മമ ചിത്ത-മഹാ-ര+ണ്യേ+വ്യാമോഹ-തിമിരാ-കുലേ .
ശൂ+ന്യേ താ+ണ്ഡ-വിനീ ജാതാ ഭൃശ-മാശാ-പിശാ-ചികാ .. 17.3..

വചോര-ചിത-നീഹാരാ ക+ഞ്ച-നോപ-വനോ+ജ്ജ്വലാ .
നൂനം വികാസ-മായാതി ചി+ന്താ-കണക-മ+ഞ്ജരീ .. 4..

അല-മ+ന്തർ-ഭ്രമാ-യൈവ തൃഷ്ണാ-തരലി-താശയാ .
ആയാതാ വിഷമോ+ല്ലാസ-മൂർമി-രംബു-നിധാ-വിവ .. 5..

ഉ+ദ്ദാമ-കല്ലോല-രവാ
ദേഹാർദ്രൗ വഹ-തീഹ മേ .
തരംഗ-തരലാ-കാരാ തര-തൃഷ്ണാ-തരംഗിണീ .. 17.6..

വേഗം സംരോ+ദ്ധു-മുദിതോ വാ+ത്യ-യേവ ജര+ത്തൃണം .
നീതഃ(ഖ്) കലുഷയാ+ക്വാപി തൃഷ്ണയാ ചി+ത്ത-ചാതകഃ .. 17.7..

യാം(യ്)യാ-മഹ-മതീ-വാ+സ്ഥാം
സംശ്ര-യാമി ഗുണ+ശ്രിയാം .
താം(ൻ)താം(ങ്)കൃന്തതി മേ തൃഷ്ണാ
ത+ന്ത്രീ-മിവ കുമൂ-ഷികാ .. 17.8..

പയസീവ ജരഢ്-പർണം വായാ-വിവ ജര+ത്തൃണം.
നഭസീവ ശര+ന്മേഘ+ശ്ചിന്താ-ച+ക്രേ+ഭ്രമാ+മ്യഹം .. 17.9..

ഗ+ന്തു-മാസ്പദ-മാ+ത്മീയ-മസ-മർഥ-ധിയോ വയം .
ചി+ന്താ-ജാലേ വിമു+ഹ്യാമോ ജാലേ ശകുനയോ യഥാ .. 17.10..

തൃഷ്ണാഭി-ധാനയാ താത ദഗ്ധോ∫+സ്മി+ജ്വാലയാ തഥാ .
യഥാ ദാഹോപ-ശമന-മാശ+ങ്കേ നാമൃതൈ-രപി .. 17.11..

ദൂരം(ൻ)ദൂര-മിതോ ഗ+ത്വാ സമേ+ത്യ ച പുനഃ(ഫ്) പുനഃ .
ഭ്രമ+ത്യാശു ദിഗ(ൻ)ന്തേഷു തൃഷ്ണോ+ന്മത്ത തുരംഗമീ .. 17.12..

ജഡ-സംസർഗിണീ തൃഷ്ണാ കൃതോർധ്വാ---ധോഗമാ-ഗമാ .
ക്ഷുബ്ധാ+ഗ്ര+ന്ഥി-മതീ നിത്യ-മാര-ഘട്ടാ+ഗ്ര-ര+ജ്ജുവത് .. 17.13..

അന്തർ-ഗ്രഥി-തയാ ദേഹേ
സർവ-ദുശ്ഛേദയാ്ഽനയാ .
ര+(ജ്-ജ്വ)-വാശു ബലീ-വർദ+
സ്തൃഷ്ണയാ വാ+ഹ്യതേ ജനഃ .. 17..14..

പുത്ര-മിത്ര-കല+ത്രാദി-തൃഷ്ണയാ നി+ത്യ-കൃഷ്ടയാ .
ഖഗേ+ഷ്വിവ കിരാ+ത്യേദം(ഞ്) ജാലം ലോകേഷു രച്യതേ .. 17.15..

ഭീഷയ+ത്യപി ധീരം മാ-
മ+ന്ധയ+ത്യപി സേ+ക്ഷണം .
ഖേദയ+ത്യപി സാനന്ദം(ൻ)
തൃഷ്ണാ കൃഷ്ണേവ ശർവരീ .. 17.16..

കുടിലാ കോമല+സ്പർശാ വിഷ-വൈഷ+മ്യ ശംസിനീ .
ദശ+ത്യപി മനാക്-സ്പൃഷ്ടാ തൃഷ്ണാ കൃഷ്ണേവ ഭോഗിനീ .. 17.17..

ഭി+ന്ദതീ ഹൃദയം പുംസാം മായാ-മയ-വിധാ-യിനീ .
ദൗർഭാഗ്യ-ദായിനീ ദീനാ തൃഷ്ണാ കൃഷ്ണേവ രാ+ക്ഷസീ .. 17.18..

ത+ന്ത്രീ-ത+ന്ത്രീ-ഗണൈഃ(ഖ്) കോശം(ൻ)ദധാനാ പരി-വേഷ്ടിതം .
നാന(ൻ)ന്ദേ രാജതേ+ബ്രഹ്മംസ്-തൃഷ്ണാ ജർജര-വ+ല്ലകീ .. 17.19..

നിത്യ-മേവാതി-മലിനാ കടുകോ+ന്മാദ-ദായിനീ .
ദീർഘ-ത+ന്ത്രീ ഘന+സ്നേഹാ തൃഷ്ണാ-ഗ+ഹ്വര-വല്ലരീ .. 17.20..

അനാ-നന്ദ-കരീ ശൂന്യാ നിഷ്ഫലാ+വ്യർഥ-മു+ന്നതാ .
അമംഗല-കരീ+ക്രൂരാ തൃഷ്ണാ+ക്ഷീണേവ മഞ്ജരീ .. 17.21..

അനാ-വർജിത-ചിത്താപി
സർവ-മേവാനു-ധാവതി .
ന ചാപ്-നോതി ഫലം(ങ്) കിഞ്ചി+
ത്തൃഷ്ണാ ജീർണേവ കാമിനീ .. 17.22..

സംസാര-വൃ+ന്ദേ മഹതി നാനാ-രസ-സമാ-കുലേ .
ഭുവനാ-ഭോഗ-രംഗേഷു തൃഷ്ണാ ജരഠ-നർതകീ .. 17.23..

ജരാ-കുസു-മിതാ-രൂഢാ പാതോഥ്-പാത-ഫലാ-വലിഃ .
സംസാര-ജംഗലേ ദീർഘേ തൃഷ്ണാ വിഷ-ലതാ തതാ .. 17.24..

യ+ന്ന ശക്-നോതി ത+ത്രാപി ധ+ത്തേ താ+ണ്ഡ-വിതാം(ങ്) ഗതിം .
നൃത്യ+ത്യാനന്ദ-രഹിതം(ൻ)തൃഷ്ണാ ജീർണേവ നർതകീ .. 17.25..

ഭൃശം സ്ഫുരതി നീഹാരേ ശാ+മ്യ+ത്യാ-ലോക ആഗതേ .
ദുർ-ലം+ഘ്യേഷു പദം(ൻ)ധത്തേ ചി+ന്താ ചപല-ബർഹിണീ .. 17.26..

ജഡ-ക+ല്ലോല-ബഹുലാ ചിരം ശൂന്യാ+ന്തരാ+ന്തരാ .
ക്ഷണ-മു+ല്ലാസ-മായാതി തൃഷ്ണാ+പ്രാവൃട്-തരംഗിണീ .. 17.27..

നഷ്ട-മുഥ്സൃജ്യ തിഷ്ഠന്തം(ൻ)തൃഷ്ണാ വൃ+ക്ഷ-മിവാ-പരം .
പുരുഷാഥ്-പുരുഷം(യ്)യാതി തൃഷ്ണാ ലോലേവ പ+ക്ഷിണീ .. 17.28..

പദം(ങ്) കരോ+ത്യലം(ങ്)ഘ്യേപി തൃപ്താപി ഫല-മീഹതേ .
ചിരം(ൻ) തിഷ്ഠതി നൈക+ത്ര തൃഷ്ണാ ചപല-മർകടീ..

ഇദം(ങ്)കൃ+ത്വേദ-മായാതി സർവ-മേവാസ-മ+ഞ്ജസം .
അനാരതം(ഞ്)ച യതതേ തൃഷ്ണാ ചേഷ്ടേവ ചൈവികീ .. 17.30..

ക്ഷണ-മായാതി പാതാലം(ങ്)ക്ഷണം(യ്) യാതി നഭ+സ്ഥലം .
ക്ഷണം ഭ്രമതി ദിക്കു+ഞ്ജേ തൃഷ്ണാ ഹൃത്-പദ്മ-ഷട്പദീ .. 17.31..

സർവ-സംസാര-ദോഷാണാം(ൻ)-
തൃഷ്ണൈകാ ദീർഘ-ദുഃഖദാ .
അന്തഃ(ഫ്)പുര+സ്ഥ-മപി യാ
യോജയ+ത്യതി-സങ്കടേ .. 17.32..

പ്രയ+ച്ഛതി പരം(ഞ്)ജാ+ഡ്യം പരമാ-ലോക-രോധിനീ .
മോഹനീ-ഹാര-ഗഹനാ തൃഷ്ണാ ജലദ-മാലികാ .. 17.33..

സർവേഷാം(ഞ്) ജന്തു-ജാതാനാം സംസാര+വ്യവ-ഹാരിണാം .
പരി+പ്രോത-മനോ-മാലാ തൃഷ്ണാ ബ+ന്ധന-ര+ജ്ജുവത് .. 17.34..

വിചി+ത്ര-വർണാ വിഗുണാ
ദീർഘാ മലിന-സ്ഥിതിഃ .
ശൂ+ന്യാ ശൂ+ന്യ-പദാ തൃഷ്ണാ
ശ+ക്ര-കാർമുക-ധർമിണീ .. 17.35..

അശനിർ-ഗുണ-സ+സ്യാനാം
ഫലിതാ ശരദാ-പദാം .
ഹിമം സംവിഥ്.സരോ-ജാനാം(ൻ)
തമസാം(ൻ)ദീർഘ-യാമിനീ .. 17.36..

സംസാര-നാടക-നടീ
കാ+ര്യാലയ-വിഹംഗമീ .
മാന-സാരണ്യ-ഹരിണീ+
സ്മര-സംഗീത-വല്ലകീ .. 17.37..

വ്യവ-ഹാരാബ്ധി-ലഹരീ മോഹ-മാതംഗ-ശൃംഖലാ .
സർഗ+ന്യ+ഗ്രോധ-സുലഭാ ദുഃഖ-കൈരവ-ചന്ദ്രികാ .. 17.38..

ജരാ-മരണ-ദുഃഖാനാ-മേകാ രത്ന-സമു+ദ്രികാ .
ആധി+വ്യാധി-വിലാ-സാനാം(ൻ)നിത്യം മത്താ വിലാസിനീ .. 17.39..

ക്ഷണ-മാലോക-വിമലാ സാ+ന്ധ-കാര-ലവാ+ക്ഷണം .
വ്യോമ-വീ+ഥ്യു-പമാ തൃഷ്ണാ നീഹാര-ഗഹനാ+ക്ഷണം .. 17.40..

ഗച്ഛ+ത്യുപ-ശമം(ൻ) തൃഷ്ണാ കായ+വ്യായാമ-ശാന്തയേ .
തമീ ഘന-തമഃ(ഖ്)കൃഷ്ണാ യഥാ രക്ഷോ-നിവൃ+ത്തയേ .. 17.41..

താവ+ന്മുഹ്യ+ത്യയം മൂകോ ലോകോ വിലുലി-താശയഃ .
യാവ-ദേവാനു-സ+ന്ധ+ത്തേ തൃഷ്ണാ വിഷ-വിഷൂ-ചികാ .. 17.42..

ലോകോ∫യ-മഖിലം(ൻ) ദുഃഖം(ഞ്)
ചിന്ത-യോജ്ഝിത-യോജ്ഝതി .
തൃഷ്ണാ-വിഷൂചികാ-മന്ത്ര-ചിന്താ+ത്യാഗോ ഹി ക+ഥ്യതേ .. 17.43..

തൃണ-പാഷാണ-കാഷ്ഠാദി-സർവ-മാമിഷ-ശങ്കയാ .
ആദ-ദാനാ സ്ഫുര+ത്യന്തേ തൃഷ്ണാ മഥ്സ്-യീ+ഹ്രദേ യഥാ .. 17.44..

രോഗാർത്തി-രംഗനാ-തൃഷ്ണാ ഗംഭീര-മപി മാനവം .
ഉ+ത്താ-നതാം(ൻ)നയ+ന്ത്യാശു സൂര്യാം+ശവ ഇവാം-ബുജം .. 17.45..

അന്തഃ(ശ്)ശൂന്യാ+ഗ്രന്ഥി-മത്യോ ദീർഘ+സ്വാങ്കുര-കണ്ടകാഃ .
മുക്താ-മണി+പ്രിയാ നിത്യം(ൻ) തൃഷ്ണാ വേണു-ലതാ ഇവ .. 17.46..

അഹോ ബത മഹ+ച്ചിത്രം(ൻ) തൃഷ്ണാ-മപി മഹാ-ധിയഃ .
ദുശ്ഛേദാ-മപി കൃ+ന്ത+ന്തി വിവേ-കേനാ-മലാ-സിനാ .. 17.47..

നാസി-ധാരാ ന വ+ജ്രാർ-ചിർ-

നതപ്-തായഃ(ഖ്)കണാർ-ചിഷഃ .
തഥാ തീ+ക്ഷ്ണാ യഥാ+ബ്രഹ്മംസ്-
തൃഷ്ണേയം ഹൃദി സംസ്ഥിതാ .. 48..

ഉ+ജ്ജ്വലാ്സിത-തീ+ക്ഷ്ണാ+ഗ്രാ സ്നേഹ-ദീർഘ-ദശാ പരാ .
പ്രകാശാ ദാഹ-ദുഃസ്പർശാ തൃഷ്ണാ ദീപ-ശിഖാ ഇവ .. 17.49..

അപി മേരു-സമം പ്രാജ്ഞ-മപി ശൂര-മപി+സ്ഥിരം .
തൃണീ-കരോതി തൃഷ്നൈകാ നിമേ-ഷേണ നരോ+ത്തമം .. 17.50..

സംസ്തീർണ-ഗഹനാ ഭീമാ ഘന-ജാല-രജോ-മയീ .
സാന്ധ-കാരോ+ഗ്ര-നീഹാരാ തൃഷ്ണാ വി+ന്ധ്യ-മഹാ-തടീ .. 17.51..

ഏകൈക സർവ-ഭുവ-നാന്തര-ലബ്ധ-ല+ക്ഷ്യാ
ദുർ-ല+ക്ഷ്യതാ-മുപഗ-തൈവ വപുഃ(സ്)സ്ഥിതൈവ .
തൃഷ്ണാ+സ്ഥിതാ ജഗതി ചഞ്ചല-വീചി-മാലേ
ക്ഷീരോദ-കാംബു-തരലേ മധു-രേവ ശ+ക്തിഃ .. 17.52..

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീമ+ദ്വാസിഷ്ഠ-മഹാ-രാമായണേ വാല്മീകീയേ
വൈരാഗ്യ+പ്രകരണേ തൃഷ്ണാ-ഭംഗോ നാമ സപ്ത-ദശഃ(സ്) സർഗഃ .. 17..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
5.8.23